

Delårsrapport med prognos 1, 2019

Programnämnd social välfärd

Beslutad av Programnämnd social välfärd, den 5 juni 2019

Innehåll

1 Förslag till beslut.....	3
2 Programdirektörens bedömning och analys	4
2.1 Programdirektörens analys av verksamhetens resultat	4
2.2 Framåtblick.....	5
3 Delårsresultat och prognos 1 för år 2019	7
3.1 Ekonomi.....	7
3.1.3 Programnämndens egen verksamhet	9
4 Analysunderlag	13
4.1 Resultat – Ekonomi.....	13
4.1.1 Driftsnämndernas ekonomiska resultat.....	13
4.1.2 Intraprenadernas ekonomiska resultat.....	13
4.1.3 Intäkts- och kostnadsutveckling	14
4.1.4 Programnämndens egen verksamhet	14
4.1.5 Investeringar.....	15

1 Förslag till beslut

Programområde Social välfärd prognostiserar 2019 ett samlat budgetunderskott på - 142,3 mnkr för helåret 2019, inklusive intraprenadernas resultat. Prognosen bygger på det ekonomiska utfallet för januari-april 2019. Den totala prognostiserade nettokostnaden uppgår till 3 323 mnkr. Nettokostnadsökningen är 6,3 procent i jämförelse med bokslutet 2018 och för att klara en långsiktig god ekonomisk hushållning behöver åtgärder och effektiviseringar verkställas.

Den största delen av budgetavvikelsen finns inom hemvården. Hemvården har haft stora underskott under flera år och har haft svårt att komma tillrätta med detta. Budgetavvikelsen grundar sig i olika orsaker som har belyst såväl i hemvårdsutredningen som i tidigare uppföljningar. Ett stort arbete pågår inom hemvårdsnämnden, inom ramen för det treåriga strukturförändringsprogrammet, för att komma tillrätta med underskottet. Flera insatser än de redan pågående kommer att initieras under året och huvudfokus är att effektivisera bemanningsplaneringen.

Socialnämnden har också stor prognostiserad avvikelse mot budget med - 37 mnkr, vilket beror på externa vård- och behandlingskostnader där fler personer än budgeterat är i behov av insatser i form av externa institutionsvård.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Programnämnd sociala välfärd:

1. Programnämnd social välfärd fastställer delårsrapport med prognos 1 för 2019.
2. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering.
3. Ombudgeteringar inom Programnämndens egna verksamhet verkställs enligt tabell i avsnitt 3.1.3 sid 10.
4. Programnämnd ger de driftsnämnder som redovisar underskott i Delårsrapport 1 i uppdrag att ta fram åtgärder för en ekonomi i balans. Redovisning av åtgärder och effekter ska ske skriftligt i samband med Delårsrapport 2.
5. Programnämnd ger programdirektören i uppdrag att fortsätta följa den ekonomiska utvecklingen för programnämndens egna ekonomi. Återrapportering sker i samband med Delårsrapport 2.
6. Begär hos Kommunstyrelsen att Socialnämnden får särskild möjlighet att redovisa sin ekonomiska situation och förutsättningar att bedriva verksamhet i enlighet med lag, reglemente och uppställda mål.

2 Programdirektörens bedömning och analys

2.1 Programdirektörens analys av verksamhetens resultat

Programområdet

Programområde Social välfärd prognostiserar ett budgetunderskott om 142,3 mnkr för helåret 2019. Prognosen bygger på det ekonomiska utfallet för januari-april 2019. Nettokostnaderna prognostiseras öka med 196 mnkr jämfört med utfallet 2018, vilket motsvarar en ökning med 6,3 procent. Detta är i stort sett samma ökningstakt av nettokostnaderna som mellan 2017 och 2018.

Inom programområdet är det två nämnder som inte prognostiserar underskott, Överförmyndarnämnden och Vårdboendenämnden. Överförmyndarnämnden prognostiserar en budget i balans, samtidigt som en digitalisering av delar av nämndens administration pågår. Syftet med digitaliseringen är en ökad kvalitet, effektivitet och bättre arbetsmiljö. Vårdboendenämnden har hittills haft en något lägre beläggningsgrad på vårdboendena än planerat, men nämnden prognostiserar ändå ett litet överskott i budget.

Hemvårdsnämnden står för den största delen av det prognostiserade underskottet, - 91,5 mnkr. Ett stort arbete pågår inom hemvårdsnämnden, inom ramen för det treåriga strukturförändringsprogrammet, för att komma tillrätta med underskottet. Flera insatser än de redan pågående kommer att initieras under året och huvudfokus är att effektivisera bemanningsplaneringen. Socialnämnden har också ett stort prognostiserat underskott, motsvarande -37 mnkr. Avvikelsen består främst av externa köp av verksamhet. Socialnämnden fick en ramförstärkning om 12 mnkr för 2019 men detta täcker inte den faktiska kostnadsökningen, vilket konstaterades redan i budgetarbetet 2019. Självklart behöver ytterligare effektiviseringar och nya arbetssätt införas inom socialnämndens verksamheter (och med andra nämnder genom exempelvis samägd verksamhet), men resurser behöver också kommunövergripande fördelas på ett annat sätt till socialnämnden då fler faktorer än demografi påverkar dess kostnadsutveckling.

För funktionsstödsnämnden är det allvarligt att nämnden för 2019 prognostiserar ett underskott om 10,9 mnkr, jämfört med att nämnden gjorde ett överskott med 11,7 mnkr för helåret 2018, då det är en stor negativ förändring mellan åren. Samtidigt kommer nämndens verksamheter att fortsätta växa även kommande år och behovet av grupp- och servicebostäder är stort. Utökad samverkan med vård- och omsorgsnämnderna och socialnämnden blir därför av stor vikt. Samverkan förväntas medföra kvalitetsvinster och hålla tillbaka kostnadsökningen.

Programnämnden prognostiserar totalt ett underskott om 3,1 mnkr för helåret. Inom programnämnden finns både positiva och negativa avvikelser från budget, den största negativa avvikelsen om 19,3 mnkr finns inom köp av omvårdnadsinsatser (hemvård). Anledningen till detta är en volymökning på 118 personer jämfört med samma period föregående år. Programnämnden får inte kompensation för volymökning inom hemvården och kontrollfunktionen kan inte kompensera för så många fler individer med behov av hemvård.

Den demografiska utvecklingen visar på en snabb ökning av antalet invånare och en stor ökning av antalet äldre under kommande år. Detta innebär en stor utmaning för programområdet då kommunens intäkter inte kommer öka i samma utsträckning som behoven. För att uppnå en långsiktig god ekonomisk hushållning behöver dock ekonomiska åtgärder och effektiviseringar inom programområdet genomföras i högre takt än tidigare och effekter behöver realiseras i större utsträckning, samtidigt som nya kostnadsbesparande arbetssätt och förvaltningsöverskridande samverkan behöver utvecklas än mer. För att få en långsiktig hållbar budget i balans behöver Programnämnden också fortsätta att se över utbudet av välfärdstjänster inom programområdet.

2.2 Framåtblick

Som nämnts ovan så ökar antalet invånare och antalet äldre i kommunen kommande år. För att klara en budget i balans är det därför viktigt att Programnämnden i framtiden börjar få kompensation för volymökning inom hemvården. För att klara den framtida ekonomiska utmaningen behöver också verksamheterna inom programområdet samverka mer med varandra, och med andra verksamheter, för att hitta mer kostnadseffektiva lösningar med bra kvalitet.

Strukturförändringsprogrammet

Hemvården i Örebro kommun har under flera år arbetat med att anpassa verksamheten till sina ekonomiska ramar. Beslutade åtgärder har dock inte haft önskad effekt. I juni 2018 beslutade därför Kommunfullmäktige om ett treårigt strukturförändringsprogram, programnämnden fastställde strukturförändringsprogrammet i oktober. Efter de tre åren ska hemvården ha en budget i balans.

En rad aktiviteter har redan påbörjats och flera kommer att påbörjas med utgångspunkt i en genomförd analys av organisation och lokalanvändningen. För programområdet är det av största vikt att strukturförändringsprogrammet får effekt och att kostnadsutvecklingen vänds till en budget i balans.

Lokalförsörjning

Då kommunen växer är lokalförsörjningen av stor vikt och den påverkar samtliga verksamheter inom programområdet. Det behövs exempelvis fler vårdboendeplatser, trygghets-/seniorboenden, grupp- och servicebostäder samt olika typer av boendeösningar inom socialtjänsten. Det är därför viktigt att lokalförsörjningsprocessen fortsätter att utvecklas och att planerad utbyggnad kan genomföras enligt plan. Men det är också mycket viktigt att arbeta mer med att sänka kostnaderna för nyproduktionen så att så mycket medel som möjligt kan användas till drift av verksamheterna, exempelvis genom standardiserade lösningar och hyrestak.

Då kommunen växer råder det ofta brist på tillgängliga tomter för programrådets verksamheter. Det är därigenom också viktigt att i större utsträckning samnyttja tomter och samlokalisera olika verksamheter för ett effektivare resursutnyttjande.

Digitalisering

Det görs flera satsningar avseende digitalisering inom programområdet, exempelvis mobil dokumentation, tillsyn via länk, GPS-larm och automatisering av processer. En ökad digitalisering är en del i att effektivisera verksamheterna men det kommer inte ensamt att lösa programrådets framtida utmaningar och när nya digitala lösningar införs behöver arbetssätten förändras – i annat fall riskerar effekten att utebli.

För att få större utväxling av digitaliseringens möjligheter så behöver vi också ha ett mer offensivt förhållningssätt till nya lösningar. Exempelvis att använda innovationsupphandlingar för att lösa verksamheternas behov eller att bygga in fler tekniska lösningar för service- och omvårdnadsinsatser i våra kommande boenden.

Då avtalen för flera stora system, exempelvis Treserva, Procapita och TES, löper ut om några år så behöver stora upphandlingar genomföras. Det är en stor utmaning att kravställa och genomföra så stora upphandlingar, men det är också en möjlighet att få system som har automatiserade delar som är bättre anpassade till Örebros verksamheter och som kan minska behovet av administration.

Förändringar i valfrihetssystemet

I mars 2018 beslutade kommunfullmäktige att ändra nu gällande valfrihetssystemet inom omsorgsinsatser från ett system utifrån lagen om valfrihetssystem (LOV) till ett system med företag upphandlade enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Upphandlingen är nu annonserad och gäller fem lika stora andelar om 10 procent, kommunen ska 50 procent av marknaden. Till skillnad mot tidigare så upphandlas nu även hälso- och sjukvårdsinsatser från sjuksköterska och arbetsterapeut. Det nya systemet ska vara på plats i april 2020.

Hittills har arbetet fokuserats på att ta fram ett förfrågningsunderlag. Nu går arbetet in i nästa fas att ta fram nya arbetsätt, systemlösningar, rutiner, riktlinjer med mera. En intern projektledare är tillsatt och arbetet kommer att kräva mycket interna resurser fram till starten i april 2020.

Rehabiliterande arbetsätt

Införandet av ett rehabiliterande arbetsätt går nu in i en test- och utvecklingsfas inom ett geografiskt område där arbetsättets olika delar ska testas tillsammans. Test- och utvecklingsfasen beräknas i dagsläget att pågå till och med december 2020. Främsta syftet med införande av rehabiliterande arbetsätt är att öka insatsernas kvalité samt att öka individernas möjlighet att leva ett självständigt liv på sina villkor. Införandet av ett rehabiliterande arbetsätt är viktigt för programnämnden då det i ett längre perspektiv bedöms vara kostnadseffektivt genom att öka individens självständighet och därmed minska behovet av insatser från det offentliga.

3 Delårsresultat och prognos 1 för år 2019

3.1 Ekonomi

Programområdets ekonomi

Programområde Social välfärds nettokostnad till och med april månad visar på 35 procent förbrukning av helårsbudgeten, vilket är högre än riktvärdet för perioden som är 33 procent.

Programområde Social välfärd prognostiserar 2019 ett samlat budgetunderskott med 142 mnkr för helåret. Nettobudgetramen för programområdet uppgår till 3 180,9 mnkr. Prognosen innebär en nettokostnadsökning med 196 mnkr jämfört med nettokostnadsutfallet 2018. Den prognostiserade nettokostnadsökningen motsvarar 6,3 procent i jämförelse med bokslut 2018. För att klara en långsiktig god ekonomisk hushållning behöver åtgärder och effektiviseringar verkställas.

Den ekonomiska prognosen för hemvården visar på -91,5 mnkr för 2019. Hemvården har under flera år bedrivit ett anpassningsarbete med syfte att bedriva verksamhet med hög kvalitet inom givna ekonomiska ramar. De genomförda besluten och åtgärderna för att få en ekonomi i balans har dock inte gett de effekter som man kalkylerat med. Kommunfullmäktige beslutade därför i juni 2018 om ett treårigt strukturförändringsprogram för hemvården, en satsning för att bryta en mångårig struktur. Målet med programmet är en långsiktigt hållbar hemvårdsverksamhet med fortsatt nöjda individer och en budget i balans. Programnämnd social välfärd fastställde strukturförändringsprogrammet i oktober 2018.

Strukturförändringsprogrammet är, som det tidigare konstaterats, treårigt arbete med det samma befinner sig i nuläget i en inledningsfas. För närvarande pågår cirka 15 aktiviteter och en rad ytterligare aktiviteter som vidtas utifrån översyn kommer att påbörjas inom kort.

Nämndernas resultat

Hemvårdsnämndens prognos visar på underskott mot budget med 91,5 mnkr. Underskottet härrör från hemvårdsverksamheten och i syfte att nå en god ekonomisk hushållning pågår ett flertal aktiviteter inom ramen för strukturförändringsprogrammet. En viktig del i arbetet som även uppmärksammats i konsultutredningen kring organisation är att planering av insatser hos kunder samt bemanningsplanering är viktiga delar där kompetenshöjning inom verksamheten behövs. Inom hemvårdsnämnden återfinns en intraprenad inom den Förebyggande verksamheten, Dagverksamhet demens och denna enhet prognostiserar en budget i balans. Omprövningskravet i budget 2019 uppgår för Hemvårdsnämnden till 5,8 mnkr och avser de anslagsfinansierade verksamheterna. Inom hemvården pågår arbetet med strukturförändring och omprövningskravet kommer att ingå som en del i detta arbete.

Antalet utförda timmar (omsorg och service) har minskat med cirka 8 900 timmar, men personalkostnaderna ligger för jan-april något högre än motsvarande period föregående år vilket visar att verksamheten inte har anpassat sina resurser när antalet timmar

minskat. Kontrollfunktionen som infördes i juni 2018 innebär att verksamheten inte ersätts för tid utöver beviljad tid och denna tid uppgår för första tertiet till cirka 7 400 timmar. Fortsatt utredning behövs för att gå till botten med vad som utförs utöver beviljad tid och i samband med att denna tid minskar behöver även personalresurserna minska för att få en positiv ekonomisk effekt.

Vårdboendenämndens prognos visar på överskott mot budget med 0,2 mnkr, där Vård- och omsorgsboende prognostiserar en negativ avvikelse på 2 mnkr (både inklusive och exklusive intraprenader) men övergripande verksamhet inklusive nämnd prognostiserar en positiv avvikelse på 2,2 mnkr. Inom Vårdboendenämnden är det sju vård- och omsorgsboenden som bedrivs som intraprenad och två av dessa prognostiserar underskott under 2019. Samtliga underskott täcks dock av tidigare års ackumulerade resultat. Övriga enheter som prognostiserar underskott arbetar aktivt med åtgärdsplaner för att reducera underskottet och nå en budget i balans.

Socialnämndens helårsprognos visar på underskott mot budget på totalt -37 mnkr. Den stora kostnadsökningen finns inom externa köp. I budgetarbetet för 2019 konstaterades att ramjusteringen på 12 mnkr inte skulle täcka kostnaderna för externa vård och behandling samt kostnaden för de 12 medarbetare nämnden beslutade om under 2018 för att säkerställa rättssäkerhet och verkställighet av insatser. Ett ofinansierat underskott på 37,6 mnkr lades därför i budget. Efter fyra månader är bedömningen att underskottet kvarstår. Tillskjutna medel motsvarande 3,8 mnkr från Kommunstyrelsen, för att täcka del av underskottet inom verksamheten för ensamkommande jämnas ut av ytterligare underskott inom externa köp. Förvaltningens egna verksamheter, exklusive ensamkommande barn och unga, väntas redovisa ett resultat i balans och möjligen ett överskott på 0,6 mnkr.

Antalet påbörjade utredningar fortsätter att öka, under de första månaderna 2019 har i snitt 344 utredningar påbörjats, vilket motsvarar i ökning 10 procent från 2018 och 27 procent från 2017. Cirka en tredjedel av utredningarna leder till en insats och cirka 10 procent av dessa leder till en extern placering. Behovet av insatser förväntas därmed fortsätta att öka och det är ungdomar och vuxna som står för ökningen.

Helårsprognosen för **Funktionsstödsnämnden** visar på underskott mot budget med 10,9 mnkr. Vilket till stor del beror på högre personalkostnader än budgeterat inom Personlig assistans, Grupp och servicebostad, Daglig verksamhet och Socialpsykiatri. Inom Socialpsykiatri som är en intraprenad är det ett strategiskt beslut för användandet av tidigare års överförda resultat. Grupp- och servicebostad arbetar intensivt med det treåriga effektiviseringsuppdrag på 20 mnkr som finns inom verksamheten där 8 mnkr effektiviserats under 2019 men ser svårigheter att nå en ekonomi i balans för året.

Överskott återfinns inom förvaltningsgemensamt, främst förvaltningsledningens budgetreserv. Denna uppgår till 6,3 mnkr och förväntas ha ett överskott om cirka 2,4 mnkr vid årets slut efter genomförda satsningar.

Fortsatt arbete med en förståelse för ekonomi och de olika fördelningsmodellerna bland förvaltningens chefer är av vikt då en god förståelse för helheten ökar möjligheter att bidra med effektiviseringar, ökad flexibilitet och möjlighet till förändrade arbetssätt. Ökad förståelse och precisa prognoser löpande utifrån rörligheten i de intäktsfinansierade verksamheterna behöver fortsätta arbetas med för att kunna sätta in rätt åtgärder i rätt tid.

De effektiviseringsuppdrag som belastar och kommer att belasta förvaltningen kommande år behöver arbetas med på ett långsiktigt sätt och kräver förändrade arbetssätt. Därigenom behöver förvaltningen fortsätta satsa på utveckling för att nå både ekonomiska och kvalitativa effekter på lång sikt. Framöver ses att mer samverkan och förvaltningsövergripande arbete behöver var i fokus för att kunna nå framtida mål i effektiviseringsarbetet.

Överförmyndarnämnden prognostiserar en budget i balans. Volymen med ärenden ligger fortsatt på en konstant nivå, detta trots att mängden ärenden som avskrivs och därmed inte aktualiseras fortsätter att öka. Arten av ärenden har under senare år förskjutits till att bli alltmer komplexa, vilket bland annat tagit sig uttryck i att ställföreträdare i ökande grad önskar bli utbytta. Det har medfört betydande behov av rekrytering av ställföreträdare och då även till befintliga ärenden. Målgruppen huvudmän har förändrats på flera sätt under de sista åren vilket inneburit att den del av kostnaden för arvodet som betalas av kommunen ökar. Ytterligare en trend som fortsatt under detta år är att kansliet överklagar fler domar till högre rättsliga instanser än tidigare, både gällande ”vanliga” ärenden och ensamkommande barn. Verksamheten har ställts inför nya juridiska utmaningar och behov har funnits att få en tydlig vägledning av rättslig praxis för att främja en kvalitativ verksamhet. Vilket påverkar arbetsbelastningen för kansliets personal och i förlängningen även personalbehovet.

Programnämnden redovisar en helårsprognos på -3,1 mnkr. Köp av verksamhet och främst omvårdnadsinsatser prognostiserar negativ avvikelse mot budget med 19,3 mnkr. Volymökning, under första kvartalet 2019 hade i genomsnitt 2 090 individer omvårdnadsinsats det motsvarar 118 fler individer än första kvartalet 2018. Köp av boende och personlig assistans prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 22,5 mnkr. För vård och omsorgsboende finns överskott med 9,4 mnkr vilket förklaras av en lägre beläggningsgrad än budgeterat på köp av platser. Prognosen för bostäder med särskild service beräknas till ett överskott på nästan 8,0 mnkr. Orsaken till överskottet förklaras av överskott i den interna köpkraften av interna platser med 7,2 mnkr och externa köp och hyror med 0,8 mnkr. Personlig assistans visar ett överskott på drygt 5,0 mnkr, förklaringen till överskottet är att kostnaderna inte ökat med samma omfattning som beräknades i budgetarbetet.

3.1.3 Programnämndens egen verksamhet

Delårsprognos 1, 2019, för programnämnden totalt visar ett underskott på -3,1 mnkr. Total nettoram för 2019 är 2 056,7 mnkr, tabellen i avsnitt 4.1.3 visar hur dessa resurser fördelas på programnämndens verksamheter.

Bidrag och avtal

Avtal och föreningsbidrag visar en ekonomi i balans med ett prognostiserat överskott med 0,8 mnkr

Programgemensamt

Programgemensamt visar underskott på -12 mnkr. Underskottet förklaras av förväntad intäkt och avstämning mot ram.

Nedanstående ombudgeteringar inom programnämnden föreslås ske till programgemensam verksamhet.

Ombudgeteringar	tkr
Tryggare välfärd, budgetutrymme	3 300
Köp av administration, utbildningskoordinator	200
Vård- och omsorgsavgifter	1 500
Övriga statsbidrag	1 000
"Fokushuset", budgetutrymme	2 650
Köp av vård- och omsorgsboende	3 350
Bostad med särskild service	3 000
Summa	15 000

Köp av administration

Under posten för köp av administration ingår köp för administration för myndighetskansli, bostadsanpassning och vårdplaneringsteam. Köp av administration visar på ett överskott på 0,3 mnkr, vilket beror på del av vakant tjänst. I budget 2019 har medel avsatts för 20 procent tjänst utbildningskoordinator, som i dagsläget inte är tillsatt.

Köp av verksamhet

Prognosen beräknas med ett underskott motsvarande -17,3 mnkr.

Omvårdnadsinsatser

Det finns 11 valbara utförare inom valfrihetssystemet för omsorgsinsatser. Externa utförare utför 39,9 procent av den totalt utförda tiden i februari 2019. Andelen beräknas ligga kvar på denna nivå under 2019.

Omvårdnadsinsatser visar ett underskott på 19,3 mnkr. Trots helårseffekter av kontrollfunktionen visar köpkraften på underskott. Orsaker till underskottet är:

- Minskat statsbidrag under 2019 med 10,4 mnkr. Under ett antal år har kostnader för nya målgrupper finansierats med 9 mnkr samt 1,4 mnkr för utredning i hemmet. Kostnader för detta finansierar programnämnden från och med 2019.
- Volymökning. Under första kvartalet 2018 hade i genomsnitt 1 972 individer utförd omvårdnadsinsats. Under första kvartalet 2019 hade i genomsnitt 2 090 individer omvårdnadsinsats. 118 fler individer, vilket innebär cirka 22 mnkr i ökade kostnader. Ökningen är större än tidigare beräkningar. Programnämnd social välfärd har inte fått någon volymkompensation för ökade volymer under 2019.
- Kontrollfunktionens effekter medför att kostnaderna minskar per individ. För individer med omvårdnadsinsatser har konsumtionen per individ minskat med 9,2 procent eller cirka 3,3 timmar per månad och individ. Nettoeffekten av kontrollfunktionen beräknas i delårsbokslutet till 31,4 mnkr i helårseffekt under 2019.

Programnämnden har inte fått någon volymkompensation för fler individer med omvårdnadsinsats på många år. Volymökningar har tidigare finansierats med sänkt ersättning för omvårdnadsinsatser, en strategi som inte längre fungerar. Under 2019 är det tydligt att volymerna nu börjar bli så stora att en fullt utvecklad kontrollfunktion inte klarar av att finansiera årets volymökningar. Om volymökningar inte finansieras finns risk för att verksamheten utarmas när verksamheten löpande ska anpassas för att finansiera fler individer med behov.

Kontrollfunktionens effekter visas exempelvis på att utvecklingstakten för utförd tid per individ har minskat med 9,2 procent. I dagsläget konsumeras cirka 33,2 timmar/individ och månad jämfört med 2018 då konsumtionen var 36,5 timmar/individ och månad. Nuvarande konsumtion förväntas ligga kvar eller öka något under året.

Kontrollfunktionens uppgift är nu att förvalta uppbyggda rutiner och fortsätta arbetet med att utveckla nya rutiner utifrån nytt avtal. Programnämnden har genomfört och arbetar med flertalet åtgärder:

Andra åtgärder som utförts eller påbörjats sedan 2016 är följande:

1. Tes mobil (Slutfört)
2. Förbud mot anhörganställningar (Slutfört)
3. Framtagande av riktlinjer för biståndsbedömning (Slutfört)
4. Vårdtagare med stora vårdbehov i hemvården (Strategi behöver tas fram)
5. Vidareutveckling av kontrollsystemet (Slutfört)
  - a. Utbildning av samtliga utförare att registrera rätt i TES (Slutfört)
  - b. Utöka bemanning inom kontrollfunktionen (Slutfört mars 2018)
  - c. Uppdatera förfrågningsunderlag (Slutfört maj 2019)
  - d. Uppdatera ”Regler för registrering och ersättning inom hemvården” (Slutfört maj 2019)
  - e. Uppdatera faktureringsrutiner (Slutfört maj 2019)
  - f. Ta fram rutiner kring återbetalning av felregistrerade insatser i TES. (Påbörjat maj 2019)
  - g. Framtagande av IT-stöd – Debiterbartid/Manuellt registrerad tid/beviljad tid per individ (Pågår-försenat pga. TES-lyftet)
6. Rehabiliterande synsätt och värdebaserad ersättningsmodell (Pågår/långsiktigt införande)

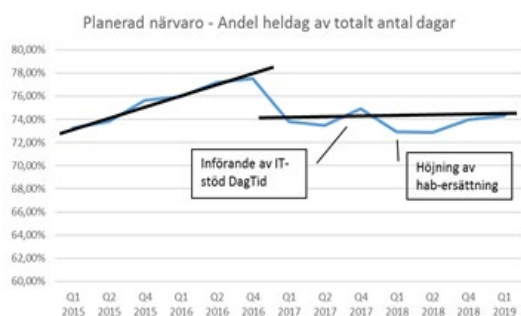
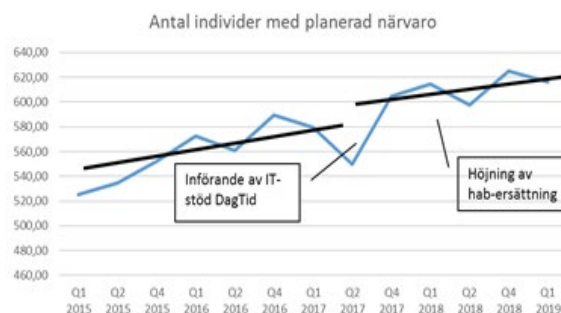
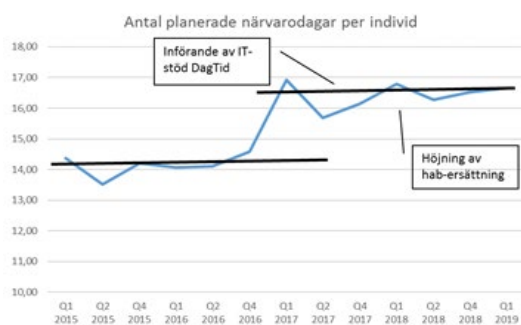
Förväntade effekter av ovanstående projekt är i första hand att öka rättssäkerheten för individen där utförarna endast utför de beviljade behov som finns. Detta innebär att programnämnden endast ersätter när ”rätt” insatser utförs.

Daglig verksamhet

Kostnaderna för daglig verksamhet har ökat med 29 mnkr jämfört med 2015, vilket förklaras av framförallt fler personer med beviljad insats.

Daglig verksamhet	2015	2016	2017	2018	2019
Planerad närvaro*	Jan-mar	Jan-mar	Jan-mar	Jan-mar	Jan-mar
Antal närvarodagar period	22 656	24 161	25 907	30 953	30 790
Antal personer (snitt)	525	573	579	615	616
Dagar per person (snitt)	14,4	14,1	14,9	16,8	16,7
Antal närvarodagar per arb.dag	365	403	405	509	489
Andel heldagar (Snitt)	73,3%	76,0%	76,4%	72,9%	74,3%

Sedan 2015 har ökningen av personer med faktisk närvaro ökat med cirka 90 personer. Under 2018 har ersättning för habiliteringsersättning höjts med drygt 30 procent. Höjningen av habiliteringsersättningen kan höja motivationen hos deltagarna till fler närvarodagar eller fler heldagar. När analys görs av de senaste årens närvaro kan ingen sådan förändring i konsumtion under 2018 och 2019 utläsas. I nuläget kan vi inte säga att en ökning av habiliteringsersättning gett en ökad konsumtion av fler närvarodagar per individ eller en förskjutning från halvdag till heldag. Det vi kan se är att antalet individer ökar med daglig verksamhet, ökningen följer dock normaltrenden och bör inte bero på en ökad habiliteringsersättning.

Under 2017 togs ett IT-stöd, DagTid, fram för ersättning till de enheter som utför daglig verksamhet. IT-stödet medför att den statistik som samlas in avsevärt förbättrats. Ingen enhet får ersättning utbetald förrän samtliga grupper inom respektive enhet har attesterat månadens närvaro. Skiftet i planerade närvarodagar kan därför förklaras mer av detta införande än en ökning av habiliteringsersättning. Ett förbättrat statistikunderlag kan medföra att ersättningsnivåerna behöver utredas.

Köp av boende och personlig assistans

Köp av verksamhet innehåller köpkraften för Örebro kommuns samtliga vård- och omsorgsboenden, även de som drivs av externa utförare. Köp av verksamhet innehåller även köpkraft av bostäder med särskild service samt personlig assistans. Totalt uppgår köpkraften för dessa verksamheter till nästan 1,56 mdr kronor.

För 2019 visar dessa verksamheter ett överskott på motsvarande 22,5 mnkr. För vård- och omsorgsboende finns ett överskott på 9,4 mnkr, vilket förklaras av en lägre beläggning än budgeterad på köp av platser (8,8 mnkr) samt ett mindre överskott för hyror (0,6 mnkr).

Prognosen för bostäder med särskild service beräknas till ett överskott på nästan 8,0 mnkr. Orsaken till överskottet förklaras av överskott i den interna köpkraften av interna platser med 7,2 mnkr och externa köp och hyror med 0,8 mnkr.

Personlig assistans visar ett överskott på drygt 5,0 mnkr. Förklaringen till överskottet är att kostnaderna inte ökat med samma omfattning som beräknades i budgetarbetet.

4 Analysunderlag

4.1 Resultat – Ekonomi

4.1.1 Drifsnämndernas ekonomiska resultat

Programområde social välfärd

Total prognos 2019 (Tkr)	Utfall -19	2019	2019	2019
Programområde Social välfärd	Prognos	Budget	Avvikelse	Förbrukning
Programnämnd social välfärd	2 059 793	2 056 707	-3 086	100%
Funktionsstödsnämnden	278 817	267 873	-10 944	104%
Socialnämnden	569 423	532 405	-37 018	107%
Hemvårdsnämnden	370 140	278 632	-91 508	133%
Vårdboendenämnden	29 417	29 657	240	99%
Överförmyndarnämnden	15 600	15 600	0	100%
Resultat programområde Social välfärd	3 323 190	3 180 874	-142 316	104%
Varav Intraprenader			-840	
Totalt exklusive Intraprenader			-141 476	
Ingående ackumulerat resultat Intraprenader			18 823	
Ianspråktagande ack resultat 2019			-1548	
Nya underskott 2019			0	
Nya överskott 2019			708	
Utgående ackumulerat resultat Intraprenader 2019			17 983	
Avvikelse inklusive ianspråktagande av ack resultat				
Årets avvikelse exkl. Intraprenader			-141 476	
Årets avvikelse Intraprenader			708	
Justerad avvikelse inkl. Intraprenadernas över och underskott 2019			-140 768	

Programområdet redovisar vid delår 1 en helårsprognos på ett underskott på 142,3 mnkr för helåret.

4.1.2 Intraprenadernas ekonomiska resultat

Intraprenader programområde social välfärd

Intraprenader (tkr)	Prognos 2019	Budget 2019	Avvikelse Budget-Prognos	Ingående ack resultat	Ianspråktagande av eget kapital	Nya underskott	Nya överskott	Prognos överfört ack, resultat 2019
Socialpsykiatri	118 800	118 000	-800	8 733	-800	0	0	7 933
Demenscentrum	-500	0	-500	2 341	-500	0	0	1 841
Dagverksamhet demens	12 400	12 400	0	838	0	0	0	838
Löwenhjemska	-248	0	-248	2 251	-248	0	0	2 003
Backgården	0	0	0	1 606	0	0	0	1 606
Ängen	58	0	58	1 163	0	0	58	1 221
Skebäcksgården	650	0	650	400	0	0	650	1 050
Klosterbacken	0	0	0	446	0	0	0	446
Lindhultsgården	0	0	0	1 045	0	0	0	1 045
Nettokostnad	131 160	130 400	-840	18 823	-1 548	0	708	17 983

Intraprenaderna redovisar ett prognosticerat underskott på – 0,8 mnkr vid delår 1, 18,8 mnkr finns reserverat från 2018.

4.1.3 Intäkts- och kostnadsutveckling

Programområde, social välfärd tkr	2018 Bokslut	2019 Budget	2019 Prognos	2019 Avvikelse	2019 Förbrukning
Intäkter					
Försäljning av verksamhet	1 455 643	1 496 104	1 486 517	-9 587	99%
Övriga intäkter	497 735	398 228	391 735	-6 493	98%
Summa intäkter	1 953 378	1 894 332	1 878 252	-16 080	99%
Kostnader					
Personalkostnader	-2 228 992	-2 176 101	-2 271 289	-95 188	104%
Lokalhyror	-210 147	-214 573	-217 078	-2 505	101%
Köp av verksamhet	-2 126 525	-2 334 316	-2 320 541	13 775	99%
Kapitalkostnader	-18 982	-19 101	-19 066	35	100%
Övriga kostnader	-495 218	-331 115	-373 468	-42 353	113%
Summa kostnader	-5 079 864	-5 075 206	-5 201 442	-126 236	102%
Nettokostnad	-3 126 486	-3 180 874	-3 323 190	-142 316	104%

Sammanställning av intäkts- och kostnadsutveckling med en tabell som visar intäkter och kostnader för nämnderna inom Programområde social välfärd.

De största avvikelser mot budget finns på kostnadssidan för personalkostnader och övriga kostnader.

Kostnadsutvecklingen visar att personalkostnaderna avviker med -95,2 mnkr i jämförelse med budget, vilket till största delen beror på hemvårdens höga personalkostnader. Det innebär att hemvården inte bemannar efter den ersättningsmodell som gäller.

Övriga kostnader avviker med - 42,4 mnkr i jämförelse med budget, vilket till största delen beror på individ-och familjeomsorgens externa köp av vård- och behandlingskostnader.

4.1.4 Programnämndens egen verksamhet

Programnämnden, egen verksamhet, totalt

Totalt utfall 2019 (tkr)	2018 Bokslut	2019 Budget	2019 Prognos 1	2019 Avvikelse	2019 Förbrukning
Programnämnd social välfärd					
Gemensamt för Social välfärd	1 473	1 302	1 302	0	100%
Bidrag och avtal	37 472	37 095	36 250	845	98%
Programgemensam verksamhet	23 603	-1 308	10 753	-12 061	-822%
ÖLL Gemensamt	-4 815	-4 857	-4 857	0	100%
Verksamhetssystem, programområdet	0	19 545	19 545	0	100%
Köpkraft, Administration	67 886	79 238	78 953	285	100%
Köp av verksamhet	532 400	532 918	550 203	-17 285	103%
Vård och omsorgsavgifter	-121 251	-123 000	-124 626	1 626	101%
Köp Boende och Personlig assistans	1 435 597	1 563 824	1 541 281	22 543	99%
Statsbidrag	-43 090	-48 050	-49 011	961	102%
Resultat Programnämnd social välfärd	1 929 275	2 056 707	2 059 793	-3 086	100%

Programnämndens egen verksamhet prognosticerar ett underskott på - 3,1 mnkr vid delårsrapport med prognos 1.

Programnämnden, köp av verksamhet

Totalt utfall (Tkr)	Utfall - 17	Utfall - 18	Utfall - 19	2019	2019	2019
Köp av valfrihetssystem	Bokslut	Bokslut	Prognos	Budget	Avvikelse	Förbruk %
Omvårdnadsinsatser	331 176	342 041	354 587	335 319	-19 268	105,7%
Serviceinsatser	62 575	65 253	62 442	62 238	-204	100,3%
Anhörigersättning	852	511	533	500	-33	106,5%
Mattjänst	22 094	18 031	16 842	18 510	1 668	91,0%
Daglig Verksamhet	95 112	102 952	109 312	111 168	1 856	98,3%
Habiliteringsersättning	3 905	3 611	6 487	5 184	-1 303	125,1%
Summa Köp av verksamhet	515 714	532 400	550 203	532 919	-17 284	103,2%

Köp av verksamhet prognosticerar ett underskott på 17,3 mnkr vid delårsrapport med prognos 1.

Programnämnden, köp av boende och personlig assistans

Totalt utfall (Tkr)	Utfall - 17	Utfall - 18	Utfall - 19	2019	2019	2019
Köp av boende och personlig assistans	Bokslut	Bokslut	Prognos	Budget	Avvikelse	Förbruk %
Köp av vård- och omsorgsboende	818 403	861 211	940 874	950 229	9 355	99,0%
Köp av bostäder med särskild service	445 199	452 084	463 017	471 061	8 044	98,3%
Betalningsansvar - USÖ	349	247	0	200	200	0,0%
Köp av Personlig Assistans	127 416	122 054	137 380	142 333	4 953	96,5%
Summa Boende och Personlig assistans	1 391 367	1 435 596	1 541 271	1 563 823	22 552	98,6%

Köp av boende och personlig assistans prognosticerar ett överskott på 22,6 mnkr vid delårsrapport med prognos 1.

4.1.5 Investeringar

Inventarieinvesteringar, programområde social välfärd

Objekt	Budget	Varav	Utfall delår 1	Prognos	Avvikelse
Belopp i tkr	2019	fr 2018	2019	1-2019	Bu-Prognos
Programnämnd	18 201	15 601	2 856	15 000	3 201
Socialnämnd	4 317	3 017	0	500	3 817
Hemvårdsnämnd	3 412	2 224	1 099	3 096	316
Vårdboende nämnd	3 412		91	3 412	0
Funktionsstödsnämnd	3 243	1 443	443	1 900	1 343
Överförmyndarnämnd	400	100	0	0	400
Nettokostnad	32 985	22 385	4 489	23 908	9 077

Programområdet har 2019 en inventariebudget på 33 mnkr. Prognosen är ett överskott på 9,1 mnkr.